

Instituția de învățământ: Liceul „Regina Maria” Dorohoi

PROGRAMĂ OPȚIONAL (CDS)

Imaginea liderului în literatura română

CLASA a XI-a F

**Profil uman, specializarea filologie
1 oră/săptămână (36 de săptămâni)
An școlar 2026 - 2027**

Prof. Șmocot Paraschiva-Cezărica, gr. did. I

DENUMIREA OPȚIONALULUI: IMAGINEA LIDERULUI ÎN LITERATURA ROMÂNĂ

Tipul: Opțional la nivelul disciplinei, cu rubrică proprie

Aria curriculară: Limbă și comunicare

Clasa: a XI-a F (filologie)

Durata: 1 an

Număr de ore săptămânal: 1 oră

Autorul: profesor Șmocot Paraschiva-Cezărica

Abilitate pentru susținerea cursului: profesor titular, gradul I

Argument

Accentuarea fenomenului de globalizare și internaționalizare a sistemului educațional reclamă o adaptare continuă a procesului de instruire/formare la dinamica societății (societate bazată pe cunoaștere) și la transformările profunde care au loc odată cu explozia tehnologiilor informaționale și comunicaționale (TIC). Aplicarea resurselor TIC în literatura română aduce schimbări în procesul de predare-învățare-evaluare. Dinamica societății moderne obligă educația la o regândire și restructurare a conținutului său prin încurajarea promovării unei dimensiuni interactive a relației profesor-elev. Astfel, în acest moment este necesară regândirea modului de predare și regândirea obiectivelor, ținându-se cont de necesitățile și interesele elevilor. Elevii intră astfel într-o competiție: sunt testate atât cunoștințele, dar și rapiditatea cu care ei intuiesc răspunsul/răspunsurile corecte. Finalitatea principală a susținerii unui asemenea curs opțional este consolidarea pregătirii elevilor care își doresc oportunități de a utiliza strategii TIC în rezolvarea unor situații concrete ale procesului educațional.

Propunerea opționalului **IMAGINEA LIDERULUI ÎN LITERATURA ROMÂNĂ** are ca fundament complexitatea și importanța acestei discipline în direcția completării informației elevilor ce studiază limba română în cadrul ariei curriculare Limbă și comunicare. Prin bogăția de informații de care dispune, opționalul poate construi punți pentru cunoașterea imaginii liderului în comunitatea umană, în opere diferite. Cunoașterea aportului pe care fiecare lider l-a adus gândirii umane, acceptarea diversității, examinarea valorilor, raportului lider- comunitate reprezintă punctul de plecare al dialogului intercultural, dar și coordonata importantă a opționalului de față. În contextul curriculumului școlar, cursul opțional vizează dezvoltarea gândirii autonome și creative, a responsabilității elevilor în mediul social, prin abordarea funcțională și aplicativă a cunoștințelor asimilate. Pe de altă parte, noțiunile de literatură stimulează capacitatea elevilor de a interpreta o multitudine de texte literare, de a comunica, conversa, de a face analogii, comparații, de a distinge diversitatea tipurilor de personaje, de a corela caracterul personajului cu diverse atitudini, gesturi, dar și relații cu alte personaje.

Folosirea noilor tehnologii în cadrul orelor de literatură română permite prezentarea lecțiilor într-un format multimedia atrăgător, care să faciliteze achiziția de cunoștințe, ancorarea și orientarea elevilor în timp și spațiu exprimarea ideilor în diferite moduri.

Modalitățile de integrare TIC la disciplina literatură română sunt nelimitate și se pot concretiza prin inserarea în momentele lecției a unor surse literare, informații, imagini, filme didactice, teste, fișe de lucru utilizând calculatorul care să susțină activitatea de învățare, parcurgerea unor sarcini de învățare individuale sau de grup utilizând internetul, realizarea feed - backului sau realizarea unor teste interactive. Profesorul trebuie să înțeleagă potențialul pedagogic al folosirii noilor tehnologii și să aibă capacitatea de a le integra în procesul didactic de predare – învățare evaluare, fără a exclude demersurile tradiționale, de la proiectare până la desfășurare și la realizarea feed-back-ului.

Opționalul de față propune utilizarea în procesul didactic a diferitelor instrumente TIC, care pot juca roluri complexe în sprijinirea procesului de predare - învățare-evaluare, cum ar fi de informare, de construire a cunoașterii, de comunicare etc. Avantajele utilizării resurselor TIC în lecțiile de literatură este și acela că noile tehnologii susțin învățarea individualizată, în funcție de interesele și particularitățile fiecărui elev, inclusiv pentru cei cu cerințe speciale sau dificultăți de învățare. Permite un proces de cunoaștere în acord cu ritmul fiecărui elev, contribuie la dezvoltarea gândirii istorice și dezvoltă capacități de comunicare pentru colectarea, sintetizarea și prezentarea informațiilor într-o manieră constructivă și eficientă.

Competențe specifice și conținuturi

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Familiarizarea cu terminologia specifică	- Repere teoretice: conceptul “lider”, funcțiile liderului; clasificare; modalități de caracterizare a liderului
1.2. Exprimarea opiniei față de comportamentul și atitudinile personajelor literare care întrușchipează calitatea de lider	- Mesajul textelor. Comportament, atitudini. - Funcțiile liderului; relația realitate-ficțiune în realizarea personajului epic/dramatic.
1.3. Argumentarea propriei poziții față de comportamentele și atitudinile personajelor	- Texte literare. Piese de teatru. - Comportament, atitudini, cunoștințe
1.4. Investigarea modului în care lectura permite analizarea trăsăturilor particulare prin care se diferențiază de celelalte personaje comune.	- Lectura exploratorie - Investigarea textului - Comentarea unor citate reprezentative
1.5. Gestionarea eficientă a informațiilor obținute prin actul de lectură în vederea descoperirii caracterului de lider.	- Influență și schimbare - Viziunea asupra sinelui și asupra lumii

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Compararea unor texte diferite, piese de teatru și filme care abordează problematică variată. Analiza atitudinii personajului.	- Texte literare. - Comportament, atitudini, cunoștințe - Exprimarea opiniei personale asupra personajului lider ales
2.2. Interpretarea problematicii textelor citite, de la piesele de teatru și filmele vizionate și de la punctele de vedere exprimate de colegi pe marginea acestora	- Texte literare. Piese de teatru. Filme - Performanța și descrierea comportamentală

Sugestii metodologice

Programa oferă posibilitatea organizării flexibile a învățării într-un număr variabil de texte. Textele literare selectate vor fi legate tematic de problema abilităților de viață.

Se poate opta pentru selecția unor texte, piese de teatru și filme diverse.

Numărul de texte literare selectate destinate lecturii este de cel puțin 7 (fragmente sau integrale): proză narativă și text dramatic.

Activități de învățare

Activitățile de predare-învățare-evaluare se vor desfășura într-o unitate de timp de o oră, ceea ce implică structurarea conținuturilor pentru o abordare logică și coerentă în cadrul unor scenarii didactice atractive, dinamice, care să îmbine activitatea individuală și frontală cu cea în perechi sau în grup. Scenariile didactice trebuie să fie structurate după modelul: evocare (intrare în temă, actualizarea cunoștințelor), realizarea sensului (predarea-învățarea de noi cunoștințe), reflecție și extindere. Rolul central în procesul de predare-învățare îl are dezvoltarea curiozității elevilor asupra posibilităților diverse de exprimare a propriilor gânduri și sentimente, dar și asupra universului textului.

Competențele specifice pot fi formate prin oricare dintre conținuturile asociate, iar valorile și atitudinile vor fi avute în vedere atât în selecția textelor, cât și în abordarea concretă a acestora. Pentru formarea calităților unui lector activ și critic, capabil de discernământ, elevilor li se va cere să-și exprime opinia despre mesajul textelor, despre valorile și ideile promovate identificate la nivelul personajelor/persoanelor din textele citite.

Profesorul va aborda textele din perspectivă transcurriculară prin utilizarea metodelor interactive specifice dezvoltării gândirii critice, astfel încât textul să fie pretext pentru înțelegerea sinelui și a lumii.

Conținuturi. Teme. Capitole.

1. MARA de I. Slavici
2. BALTAGUL de M. Sadoveanu
3. POVEȘTEA LUI HARAP-ALB de I. Creangă
4. ALEXANDRU LĂPUȘNEANUL de C. Negruzzi
5. POPA TANDA de I. Slavici
6. O SCRISOARE PIERDUTĂ de I. L. Caragiale
7. APUS DE SOARE de Barbu Șt. Delavrancea

Evaluarea

Evaluarea se va realiza, de regulă, prin metode complementare (observarea sistematică a comportamentului, interviul, portofoliul, autoevaluarea, jurnalul de lectură, proiectul, licitația de idei, procesul judiciar simulat, invitația la bal etc.) care permit evaluarea reacțiilor, a învățării și a comportamentului elevilor.

Dezvoltarea competenței digitale se va realiza prin activități de învățare ce au ca scop formarea la elevi a deprinderii de a folosi internetul și softurile educaționale ca sursă de documentare și de a utiliza critic și creativ mijloacele media electronice.

Chestionarea orală curentă și finală, frontală și individuală; Portofoliu– inclusiv digital
Instrumente online – Padlet, Jamboard, Kahoot, prezentări power point, vimeo video
Observația sistematică a elevilor
Autoevaluare

Bibliografia

1. Battaglia, Salvator, **Mitografia personajului**, Traducere de Alexandru George, București, Editura Univers, 1976.
2. Călinescu, George, **Istoria literaturii române de la origini până în prezent**, ediția a II-a revăzută și adăugită, ediție și prefață de Al. Piru, București, Editura Minerva, 1985

1. Cornea, Paul, **Introducere în teoria lecturii**, ediția a II-a, Iași, Polirom, 1998
2. Marino, Adrian, **Hermeneutica ideii de literatură**, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1987
3. Popovici, Vasile, **Eu, personajul**, București, Editura Cartea Românească, 1988.
4. Popovici, Vasile, **Lumea personajului. O sistematică a personajului literar**, Cluj-Napoca, Editura Echinox, 1997
5. **Dicționarul cronologic al romanului tradus în România de la origini până în 1989**, București, Editura Academiei, 2005
8. **Dicționar de personaje literare din proza și dramaturgia românească**, vol. I - II, ediția a IV-a revizuită și adăugită, cu o prefață de prof. univ. dr. Paul Cornea, Pitești, Editura Paralela 45, 2002